

28.8.2014

**HALLITUKSEN PÄÄTÖS RAKENNEPOLIITTISEN OHJELMAN TOIMEENPANON
VAHVISTAMISESTA**

Johdanto

Hallitusohjelman (24.6.2014) mukaan:

Rakennepoliittisen ohjelman toteutuminen elokuussa 2013 päätetyllä tavalla varmistetaan aiemmin sovittun mukaisesti kesän 2014 budjettiriihessä tarvittaessa tehtävillä lisäpäätöksillä. Elokussa 2013 sovittu rakennepoliittinen ohjelma sekä julkisen talouden suunnitelma vuosille 2015–2018 ja näitä tarkentavat toimeenpanopäätökset asetetaan loppuvaalikaudella etusijalle hallinnonalojen toiminnassa.

Rakennepoliittinen ohjelma sisältää keskeiset elementit talouden rakenteiden uudistamiseksi talouden kasvua ja julkisen talouden kestävyttä tukevalla tavalla: kuntatalouden tasapainottamisen käytön otettavan rahoituskehityksen ja valtion ja kuntien muiden yhteisten toimien avulla, palvelutuotannon tuottavuuden kohottamisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja rahoitusrakennemuutosten avulla sekä työurien pidentämisen eläkeuudistuksen ja muiden työuran alkuun ja katkoksiin kohdistuvien toimien avulla. Ohjelma sisältää myös lukuisia toimia rakenteellisen työttömyyden alentamiseksi ja asuntomarkkinoiden toiminnan tehostamiseksi.

Valtiovarainministeriön uusimman arvion mukaan julkisen talouden kestävyysvaje on 4,0 % suhteessa BKT:een, kun syksyllä 2013 arvio oli 4,7 % suhteessa BKT:een. Erityisesti arvio ikäsidonnaisten menojen kasvusta on tarkentunut. Talouden odotettavissa oleva kasvu ja tuotannon palautuminen potentiaaliselle tasolle ei riitä poistamaan julkisen talouden kestävyysvajetta. Panemalla rakennepoliittinen ohjelma toimeen kokonaisuudessaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti voidaan lisätä ja tehostaa tarjolla olevien voimavarojen käyttöä taloudessa ja luoda mahdollisuuden nopeampaan kasvuun pitkällä aikavälillä. Rakennepoliittisen ohjelman keskeisiä kokonaisuuksia ovat:

- Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus,
- Eläkeuudistus,
- Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentäminen,
- Työurien pidentäminen alkupäästä,
- Työurien katkosten vähentäminen,
- Rakenteellisen työttömyyden alentaminen,
- Tonttitarjonnan ja asuntorakentamisen lisääminen,
- Digitalisointi ja siihen liittyen mm. kansallisen palveluväylän toteuttaminen.

Hallituksen päättäessä rakennepoliittisesta ohjelmasta, se korosti pitkäaikaisen maltillisen palkkaratkaisun merkitystä talouden tuotantopotentiaalin lisäämisen kannalta. Tavoiteltu ratkaisu on syntynyt ja sitä tukevat hallituksen toimet on pantu täytäntöön tai niitä ollaan panemassa täytäntöön suunnitellussa aikataulussa.

Valtaosa rakennepoliittisen ohjelman yksittäisistä toimista on edennyt toteutukseen tai niitä koskevat hallituksen esitykset ovat etenemässä perustuen suunnitelmiin ja aikatauluihin, jotka ovat kunkin toimen osalta esitetty hallituksen 25.3.2014 tekemän päätöksen (Hallituksen päätös rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanosta osana julkisen talouden suunnitelmaa) liitteessä. Nyt käsillä oleva hallituksen päätös koskee tuon päätöksen vahvistamista rajoittuen vielä valmistelussa oleviin ja kestävyysvajeen umpeenkuromisen kannalta merkittävimpiin osa-alueisiin.

Rakennepoliittisen ohjelman johtoryhmä on seurannut ohjelman toimeenpanoa ja esittänyt arvionsa ohjelman toteutumisesta sekä suosituksensa ohjelman toimeenpanon vahvistamiseksi.

Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentäminen

Rakennepoliittisen ohjelman mukaan kuntatalouden arvioidusta runsaan kahden miljardin euron rakenteellisesta alijäämästä puolet on määrä hoitaa kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähentämällä yhden miljardin euron edestä. Samaan aikaan on varmistettava, etteivät uudet kuntien tehtäviä ja velvoitteita koskevat päätökset heikennä kuntien rahoitusasemaa.

Toistaiseksi on kyetty täsmentämään toimet, jotka vähentävät kuntien tehtäviä ja velvoitteita tavalla, joka mahdollistaa laskennallisesti arviolta reilun 350 milj. euron suuruiset säästöt kuntien menoihin, kun rakennepoliittinen ohjelma edellyttää yhden miljardin euron säästöjä.

Valtiovarainministeriön asiantuntijoiden arvion mukaan sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla monet keskeiset esitykset eivät olisi toteuttamassa asetettuja kuntien tehtävien ja velvoitteiden karsimistavoitteita. Tämä on sidoksissa siihen, että sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla taloudelliset ohjausmahdollisuudet kuntien toimintaan ja menoihin ovat nykyisellään varsin rajalliset. Toteutukseltaan avoimena olevia mittaluokaltaan merkittäviä kokonaisuuksia ovat laitoshoidon vähentäminen vanhustenhuollossa sekä kelpoisuusvaatimusten väljentäminen. Suunnitelmat päivystysjärjestelmän uudistamiseksi ovat edenneet esitykseksi, joka voi täysimääräisesti toteutuessaan vähentää kuntien menoja tavoitellusti. Paperimuotoisten potilasasiakirjojen arkistoinnista luopuminen voi säästää kuntien menoja merkittävästi. Uudistus on ollut käynnissä jo pidempään.

Valtiovarainministeriö arvioi, että ilman sitovaa rahoitusohjausta sosiaali- ja terveysministeriön esittämien toimien voidaan arvioida vähentävän kuntien menoja korkeintaan noin 60 milj.eurolla.

Samaan aikaan on valmisteilla lakiesityksiä, jotka lisäävät kuntien tehtäviä ja menoja. Kuntien tehtäviä ja velvoitteita lisäävien hankkeiden osalta hallitus on määrittänyt periaatteet ja määrärahat, joiden puitteissa hankkeet on toteutettava.

- **Hallitus edellyttää, että sosiaali- ja terveysministeriön esittämät säädösmuutokset kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämiseksi annetaan eduskunnalle niin, että eduskunta ehtii käsitellä ne syysistuntokaudella. Myös muut kuin lainsäädäntöä edellyttävät toimet kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämiseksi on toteutettava viipymättä. Luettelo sosiaali- ja terveysministeriön toimista on esitetty liitteessä.**
- **Kyseiset toimet eivät kuitenkaan yksistään takaa hallituksen päätöksen mukaista kuntien menojen kasvun hidastumista, koska sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla taloudelliset ohjausmahdollisuudet menokehitykseen ovat varsin rajalliset.**
- **Hallitus katsoo, että rakennepoliittisessa ohjelmassa asetettu tavoite menojen kasvun hidastumiselle yhdellä miljardilla eurolla voidaan saavuttaa ottamalla käyttöön sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kustannusten hallintajärjestelmä (ks. alla). Järjestelmän avulla voidaan varmistaa, että sovittujen tehtävien ja velvoitteiden purkamisesta aiheutuvat säästöt myös hidastavat kuntien menojen kasvua hallituksen aiempien päätöksen mukaisesti ja että asetettu yhden miljardin euron tavoite kyetään saavuttamaan.**

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kustannusten hallinta

Johtoryhmä toteaa arvioissaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on toteutettava siten, että palvelujärjestelmän kustannukset pysyvät julkisen talouden kestävyuden turvaamisen edellyttämällä tasolla.

Kansainväliset kokemukset sekä julkiseen tuotantoon perustuvista että vakuutuspohjaisista, yksityiseen palvelutuotantoon nojaavista hoitojärjestelmistä osoittavat, että ilman keskitettyä kustannusten kontrollia hoitomenojen nopea kasvu aiheuttaa ongelmia julkisen talouden kestävyuden ja koko kansantalouden kantokyvyn kannalta. Julkisesti järjestetyn hoidon ja hoivan kokonaiskustannusten säätelemiseksi tarvitaan kansallisen tason poliittisin päätöksin ohjattavissa oleva, koko sosiaali- ja terveydenhuollon kattava menettely. Järjestämislakiehdotuksen mukaiset uudet elimet ja menettelyt – sosiaali- ja terveysministeriöön perustettava ohjausyksikkö, sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen kehittämisohjelma sekä ministeriön ja sote-alueen samoin kuin sote-alueen ja tuottamisvastuussa olevan kunnan ja kuntayhtymän välinen neuvottelumenettely – on kehitettävä sellaisiksi, että palvelujärjestelmän tehokas kansallinen ohjaus toteutuu.

Sosiaali- ja terveyden huollon palvelujen kustannusten nousun rajoittaminen julkisen talouden suunnitelman ja siihen sisältyvän kuntatalouden rahoituskehyksen puitteissa sekä valtakunnallinen palvelutuotannon toiminnallinen ohjaus edellyttää johtoryhmän arvion mukaan budjettikehysjärjestelmää, jossa on menorajoitteet, jotka turvaavat palvelujärjestelmän tuottavuuden kasvulle asetetun tavoitteen toteutumisen. Järjestelmän tavoitteena on taata kansalaisten lakisääteisten palvelujen yhdenvertainen toteutuminen julkisten voimavarojen antamat puitteet huomioon ottaen. Lisäksi järjestelmän kautta voidaan mahdollistaa palvelujen laadun ja kehittämisen kannalta tarpeellinen joustavuus sekä varmistaa, että kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisen hyöty julkiselle taloudelle on päätetyn suuruinen.

- **Hallitus on päättänyt johtoryhmän esityksen mukaisesti, että valmistellaan pikaisesti julkisten sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannusten hallinnan toteuttava budjettikehysjärjestelmä parlamentaarisen sote-ryhmän sovinnon tueksi. Valmisteltavan järjestelmän avulla varmistetaan, että julkisten sosiaali- ja terveysmenojen kehitys noudattaa menorajoitetta, jossa palvelujärjestelmän tuottavuuden kasvulle asetettu tavoite toteutuu.**
- **Lisäksi järjestelmän kautta voidaan varmistaa kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisestä tavoiteltava hyöty kunnille ja valtiolle. Järjestelmää muutettaessa tulisi arvioida edelleen kriittisesti sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöön sisältyviä kuntien tehtäviä ja velvoitteita ja mahdollisuutta niiden vähentämiseen.**
- **Tarkoituksena on, että järjestelmä on menettelynä kytketty julkisen talouden suunnitelmaa ja talousarviota koskevaan päätöksentekoon. Järjestelmän arvioidaan edellyttävän lainsäädäntömuutoksia lähinnä valtiosuuslainsäädäntöön ja mahdollisesti mm. kuntalakiin ja lausunnolla olevaan sote-järjestämislakiluonnokseen. Mallin toteuttaminen edellyttää lisäksi perustuslaillista arviointia mm. yhdenvertaisuuden (6 §), oikeuden sosiaaliturvaan (19 §) ja kunnallisen itsehallinnon (121 §; mm. rahoitusperiaate) toteutumisen osalta. Valmistelu toteutetaan lokakuun loppuun mennessä valtiovarainministeriön, valtiovarainministeriön kuntaosaston, oikeusministeriön sekä sosiaali- ja terveysministeriön kesken pikaisesti asetettavan työryhmän toimesta. Työryhmä määrittelee kansallisen ohjausjärjestelmän osatekijät tarkemmin. Tavoitteena on, että esitys yhteen sovitetaan parlamentaarisen sote-ryhmän työn ja valmisteltavi-**

en sote-lakien kanssa sekä tarvittavat muutosesitykset voidaan vahvistaa kuluvalle hallituskaudella.

Työurien pidentäminen loppupäästä – eläkeuudistus

Työurien pidentyminen loppupäästä edellyttää, että eläkkeellesiirtymisikä myöhentyy. Rakennepoliittisessa ohjelmassa tavoitteeksi asetetun julkisen talouden kestävyyttä kohentavan vaikutuksen saavuttamiseksi eläkkeellesiirtymisiän tulee pidentyä 1½ vuotta nykyisestä.

Työmarkkinakeskusjärjestöt neuvottelevat ehdotuksen työura- ja eläkeratkaisuksi. Järjestöt ovat sitoutuneen sellaisen ratkaisun löytämiseen, joka pienentää julkisen talouden kestävyysvajetta runsaan 1 prosenttiyksikköä, nostaa keskimääräisen eläkkeellesiirtymisiän vähintään 62,4 ikävuoteen vuoteen 2025 mennessä ja on valmis syksyyn 2014 mennessä. Hallitus on sitoutunut edistämään eläkejärjestelmän uudistusta työurasopimuksen mukaisesti työmarkkinakeskusjärjestöjen neuvottelemien ehdotuksen pohjalta.

- **Hallitus toteaa, että työmarkkinakeskusjärjestöjen saavutettua yhteisymmärryksen esityksestä työura- ja eläkeratkaisuksi valtiovarainministeriö arvioi yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa, toteuttaako ehdotettu uudistus järjestöjen ja hallituksen uudistukselle asettamat vaatimukset eläkkeellesiirtymisiän odotteen nostamiseksi ja kestävyysvajeen supistamiseksi. Hallitus sitoutuu edistämään sellaista uudistusta, joka valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteisen arvion mukaan täyttää sille asetetut molemmat tavoitteet.**

Työurien pidentäminen alkupäästä ja työurien katkosten vähentäminen

Rakennepoliittinen ohjelma sisältää toimia työuran pidentämiseksi alkupäästä (mm. oppivelvollisuuden nosto, opintotuen muutos, toisen asteen koulutuksen rahoitusuudistus) ja työuran katkosten vähentämiseksi (kotihoidontuen uudistus, vuorotteluvapaan ehtojen tiukennus). Tavoitteena on, että työurat pidentyvät näiden toimien ansiosta ½ vuotta. Valtiovarainministeriön asiantuntijoiden arviota mukaan ne työuran alkupäähän kohdistuvat toimet sekä toimet työuran katkosten vähentämiseksi, joista on voitu laatia kvantitatiivinen arvio, lisäävät työllisyyttä 6400 henkilöä, mikä ei riittäisi asetetun työurien puolen vuoden pidentymistavoitteen ja tätä vastaavan julkisen talouden kestävyyttä kohentavan vaikutuksen saavuttamiseksi.

Rakenteellisen työttömyyden alentaminen

Rakennepoliittiseen ohjelmaan sisältyvillä toimilla pyritään alentamaan rakenteellista työttömyyttä yhdellä prosenttiyksiköllä ohjelmassa asetetun tavoitteen mukaisesti. Toimien täytäntöönpano on etenemässä sovitun mukaisesti. Näitä toimia ovat työvoimapolitiittisten toimien lisäyksen ohella nykyisiin työttömyysturva- ja muiden sosiaalietuusjärjestelmiin liittyvän velvoittavuuden hyödyntäminen täysimääräisesti, ml. sanktiot, työtarjousten lisääminen, työvoimapalvelujen tehostaminen sekä työttömyys- ja muun ansioturvan kannustavuuden lisääminen. Ohjelman tavoite yhden prosenttiyksikön rakenteellisen työttömyyden alentumisesta ei kuitenkaan ole toteutumassa ilman uusia toimia.

- **Hallitus edellyttää, että työtarjouksia lisätään edelleen selvästi ja että työstä tai aktiivitoimista kieltäytymisen sanktioita sovelletaan järjestelmällisesti.**

- Hallitus edellyttää, että työvoimahallinnon toimintaa suunnataan entistäkin voimakkaammin yritysten tarpeet huomioon ottavaksi. Myös aktiivista suoraa yhteydenpitoa yrityksiin ja paikallisiin yrittäjäjärjestöihin on tarpeen tiivistää. Alueilla jo nyt käytössä olevia parhaita käytäntöjä on levitettävä kaikkiin TE-toimistoihin. Asiasta on huolehdittava mm. syksyn tulosneuvotteluissa ja toiminnan uudelleen suuntaamisesta on käytävä keskustelut työmarkkinajärjestöjen ja yrittäjäjärjestöjen kanssa. Erityistä huomiota yritysyhtiestyössä on syytä kiinnittää esimerkiksi aloihin, joilla yritykset rekrytoivat runsaasti työvoimaa ulkomailta. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön on syytä käynnistää uusia pilotteja esimerkiksi palvelujen hankkimisesta yksityisiltä palveluntuottajilta ja TE-toimistojen oman henkilöstön toiminnan suuntaamiseksi aiempaa yrittäjälähtöisemmäksi.
- Hallitus antaa esityksen työvoiman palvelukeskuksista (TYP) suunnitellusti budjettilakina. Esityksessä varmistetaan mm., että TYP:llä on oikeus järjestää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaisia työvoimapalveluita, jotka rahoitetaan momentilta 32.30.51. Lisäksi varmistetaan, että tehostettuja työvoimapalveluja tarjotaan nykyistä varhaisemmassa vaiheessa työttömyyttä niin, että TYP:n vastuulle voidaan TE-toimiston päätöksellä siirtää myös yli vuoden työttömänä ollut henkilö, vaikka hän ei olisi saanut työmarkkinatukea yli 300 työttömyyspäivää.
- Kunnan nimeämä henkilö on TYP:n johtaja.
- Työmarkkinatuen rahoitusvastuun siirto kunnille toteutetaan suunnitellusti niin, että kunnat rahoittavat 300 työttömyyspäivän jälkeen 50 % työmarkkinatuesta ja 70 % 1000 työttömyyspäivän jälkeen. Valtio kompensoi 75 miljoonaa euroa arvioidusta kuntien kustannusten kasvusta muuttamalla yhteisöveron jako-osuutta kuntien hyväksi.
- Syksyn 2014 kuluessa selvitetään työvoimapolitiikan hallinnon kehittämisvaihtoehdot. Työ- ja elinkeinoministeriö perustaa työryhmän, jossa on mukana työmarkkinajärjestöjen, kuntien, Suomen yrittäjien ja valtion edustus. Selvityksessä arvioidaan hallinnon kehittämis- ja tehostamismahdollisuuksia kansainvälisten esimerkkien valossa. Erityistä huomiota kiinnitetään työmarkkinajärjestöjen ja yrittäjäjärjestöjen mahdollisuuksiin vaikuttaa tehokkaasti työvoimahallinnon toiminnan suunnitteluun ja johtamiseen.

Tonttitarjonnan ja asuntorakentamisen lisääminen

Rakennepoliittinen ohjelma ja hallitusohjelma yksilöivät keskeiset toimet tonttien tarjonnan ja asuntorakentamisen lisäämiseksi. Tonttien tarjonnan niukkuus ja riittämätön asuntorakentaminen ovat ongelma erityisesti Helsingin seudulla.

- Hallituksen ja Helsingin seudun 14 kunnan edustajat ovat 25.8.2014 saavuttaneet neuvottelutuloksen sopimuksesta, jonka nojalla kunnat sitoutuvat kasvattamaan asuntonttien kaavoitusta vuosina 2016–2019 kerrosalana mitattuna noin 25 prosentilla verrattuna voimassa olevaan maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimukseen. Sopimuksessa valtio sitoutuu edistämään erikseen mainittujen infrastruktuurihankkeiden rahoitusta edellyttäen, että sopimuksen mukaiset kaavoitusmäärät toteutuvat.

Kokonaisarvio

Rakennepoliittisen ohjelman johtoryhmän arvion perusteella hallitus toteaa, että toteuttamalla edellä esitetyt toimet rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanon vahvistamiseksi tämänhetkisen arvion mukaan neljän prosentin luokkaa oleva kestävyysvaje kuroutuu umpeen. Hallitus korostaa, että tämä arvio on sidoksissa ratkaisevasti siihen, että:

- Kuntatalouden tasapainottamiseksi otetaan käyttöön kuntatalouden rahoituskehys osana julkisen talouden suunnitelmaa vuonna 2015.
- Sosiaali- ja terveysministeriön esittämät säädosmuutokset kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämiseksi annetaan eduskunnalle niin, että eduskunta ehtii käsitellä ne syysistuntokaudella. Myös muut kuin lainsäädäntöä edellyttävät toimet kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämiseksi toteutetaan viipymättä.
- Julkisen palvelujärjestelmän tuottavuuden kasvulle asetettu tavoite toteutetaan. Keskeisenä välineenä tässä on sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ja sen yhteydessä toteutettava sosiaali- ja terveyspalvelujen budjettikehysjärjestelmä.
- Työmarkkinakeskusjärjestöt saavuttavat yhteisymmärryksen esityksestä työura- ja eläkeratkaisuksi, joka valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteisen arvion mukaan toteuttaa sekä tavoitteen eläkkeellesiirtymisiän odotteen nostamiseksi että tavoitteen kestävyysvajeen supistamiseksi.
- Rakenteellista työttömyyttä alennetaan tehostetuin työvoimapolitiittisin toimin, joihin kuuluu työstä tai aktiivitoimesta kieltäytymisen järjestelmällinen sanktiointi voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.
- Helsingin seudun kunnat lisäävät asuntotonttien kaavoitusta vuosina 2016-2019 kerrosalana mitattuna noin 25 prosentilla verrattuna voimassa olevaan maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimukseen kuntien ja valtion välillä tehtävän sopimuksen mukaisesti.

Kestävyysvaje-arvioihin liittyy myös jatkossa paljon epävarmuutta. Siksi hallitus pyrkii toimillaan toteuttamaan alun perin tavoitellun 4,7 prosentin julkisen talouden kestävyuden vahvistamisen.

LIITE: Sosiaali- ja terveystieteiden vastuualueella olevat, vielä valmisteltavat toimet

3.2. Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentäminen

- 3.2: 1. Aikuisten hammashuollon säästötoimet (15M€)
- 3.2: 2. PÄIVYSTYSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMINEN (60M€)
- 3.2: 3. TURHIEN TODISTUSTEN PERKAAMINEN TERVEYDENHUOLLOSTA (8M€)
- 3.2: 4. AKTIVOINTISUUNNITELMAN JA KUNTOUTTAVAN TYÖTOIMINNAN UUELLEEN KOHDENTAMINEN (3M€)
- 3.2: 5. SOLARIUMLAITTEIDEN VALVONTAVELVOLLISUUDEN POISTAMINEN (1M€)
- 3.2: 6 MAATALOUSYRITTÄJIEN LOMITUSPALVELUIDEN KILPAILUTTAMINEN (EI EUROTAVOITTEITA)
- 3.2: 7. YKSITYISEN PALVELUNTUOTTAJAN TILOJEN JA LAITTEIDEN TARKISTAMISEN SIIRTO AVEILLE (0,55M€)
- 3.2: 8. KUNTOUKSEN ASIAKASYHTEISTYÖRYHMÄN POISTAMINEN KUNTIEN TEHTÄVISTÄ (3,5M€)
- 3.2: 9. POTILASTIETOJEN ARKISTOIMINEN PAPERIMUODOSSA (94M€)
- 3.2: 10 TURVAKOTIEN SIIRTO VALTIOLLE (8M€)
- 3.2: 15 KUNTIEN VALVONTATEHTÄVIEN UUELLEENARVIOINTI. (30M€ yhteensä STM, VM, YM)
- 3.2: 16 Kuntien suunnittelovelvoitteiden vähentäminen (30M€ Kaikki ministeriöt)
- 3.2: 24 Laitoshoidon vähentäminen vanhustenhuollossa (300M€)
- 3.2: 25 RESEPTIEN VOIMASSAOLOAJAN PIDENTÄMINEN (3M€)
- 3.2: 26 SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN KEHITTÄMISEEN KEHYKSISSÄ VARATUN LISÄRAHOITUKSEN PIENENTÄMINEN (-50M)
- 3.2: 27 PERUSTERVEYDENHUOLTO - ERIKOISSAIRAANHOITO - SOSIAALIHUOLTO -INTEGRAATIO (50M€)
- 3.2: 28 NORMILUONTEISTEN SUOSITUSTEN PURKAMINEN (30M€)
- 3.2: 30 JOUKKOLIIKENTEEN JA HENKILÖKULJETUKSEN TEHOSTAMINEN (100M€ YHTEENSÄ LVM, OKM, STM)
- 3.2: 34 KELPOISUUSVAATIMUSTEN VÄLJENTÄMINEN (123M€)

LIITE 4 TOIMEENTULOTUEN ALENEMA.

LIITE 2 TOIMEENTULOTUEN LASKENNAN JA MAKSATUKSEN SIIRTO KELALLE.